

denne Henseende om den saakaldte strengere og mindre strenge Fæstetvang gjælder det Selvsamme; disse tvende Modificationer af Fæstetvungen løbe her egentligen sammen; ja, det er i Grunden een og den samme Fæstetvang, hvorom der i alle disse Tilfælde er Spørgsmaal, forsaavidt der navnlig handles om Indskyldelsen paa Salgsværdien. Fæstegaarden udtræder jo ved Salget af hele Godsforholdet, og den Indskyldelse, som Fæstetvungen kan have paa Gaardens Salgsværdi, maa jo netop være den Fæstetvang, der vedbliver at følge med Gaarden efter Salget, altsaa den Fæstetvang, som hviler paa Selveier- og Arvesæstegaarde ifølge Placaten af 1806. Ja, hvis man opstillede den i Lovudkastets § 8 etablerede Forskiel, fordi man vilde Godsseierne tillivs, saa kunde jeg fatte det, ellers ikke. Jeg maa iøvrigt forbeholde mig nærmere at gaae ind paa dette Punkt i Anledning af den 9de S. Heller ikke fatter jeg denne Forskiel imellem det, man kalder det egentlig Fæstegods, og de andre Fæstegaarde, eller — hvad der er det Samme — mellem den strengere og mindre strenge Fæstetvang, naar man nærmest betragter Sagen fra Fæsternes Standpunkt og vil gjøre disse lige Retfærdighed, forudsat ellers, at Retfærdigheden overhovedet kan siges at fordrø en saadan Foranstaltning; thi, ligesom Godsforholdene virkelig i og for sig og under de nuværende Forhold ingenlunde kunne siges at være trykkende for Fæsterne, Noget, som her blot foreløbigen bemærkes, saaledes drager man ved hiin Forskiel et skarpt Skillemærke mellem Fæstere, som dog ville betragte sig som i alt Væsentligt staaende under lige Vilkaar. — Udvalgets Fleertal har i sin Betænkning, Side 1010, udhævet nogle Betragtninger til Retfærdiggjørelse af den her omhandlede Forskiel. Jeg maa atter komme tilbage til, hvad jeg allerede oftere har berørt, at Placaten af 7de Juni 1806 ikke udelukkende angaaer de Tilfælde, hvor en Mand eier en enkelt Selveier- eller Arvesæstegaard, som kun ganske undtagelsesviis bliver Gjenstand for Bortfæstning, og det er dog dette Tilfælde, hvortil Fleertallet i sin paa det anførte Sted først fremsatte Bemærkning nærmest synes at have taget Hensyn. — Forsaavidt

den ærede Ordfører har henblijft til Dispensationer, skal jeg ikke lade ubemærket, at efter Slutningen af Placaten 1806 ere sliige Dispensationer kun tilslagte Fordeiere, som blot ere i Besiddelse af en enkelt Bøndergaard, og, naar senere ved en kgl. Resolution af 29de Novbr. 1815 det daværende Rentekammer, nu Indenrigsministeriet, er bemyndiget til ogsaa at bevilge Giere af to eller flere Bøndergaarde passende Undtagelse fra Budet i Placaten af 1806 om Bøndergaardens Bortfæstelse, saa er Udgang hertil i alt Fald ogsaa kun givne under ganske særegne Betingelser. Det paaberaabes endvidere af Fleertallet som Noget, der formeentligen i alt Fald skulde være afgjørende, at, naar der var taget Pant i en Selveiergaard og denne derpaa blev bortfæstet, saa maatte Fæstere være pligtig at vige for Pantnavereren. Men deraf følger i alt Fald ikke Andet, end at Besidderne af Fæstegaarde, som vare indbesatte under Placaten af 1806 ikke kunde komme til at udøve den omhandlede Rettighed, forsaavidt Collision med Pantnaverer fandt Sted; de vilde dog ligesuldt kunne udøve den, naar overhovedet ingen saadan Collision eksisterede, eller naar og forsaavidt de kunde komme udover de deraf opstaaende Banskkeligheder, saa at dette ingen tilstrækkelig Grund kunde frembyde, end sige, som Udvalgets Fleertal har betegnet det, nogen afgjørende Grund til aldeles at udelukke det siofnævnte Slags Fæstegaarde fra Lovforslaget. At endeligen den hele af Udvalgets Fleertal foreslaaede Fremgangsmaade ingen Anvendelse skulde kunne faae med Hensyn til de i Placaten af 1806 indbesatte Fæstegaarde, er neppe ubetinget rigtigt. Sjøndt der vistnok vilde behøves nogle Modificationer og nærmere Bestemmelser, naar disse Fæstegaarde skulde medtages, og, hvis ellers dette i og for sig var det Rigtige, vilde Uanvendeligheden af den af Fleertallet anbefalede Fremgangsmaade kun være en ny Indvending imod selve Lovforslaget; det vilde bevise, at det var en gal Vet, man var kommen ind paa, naar det i og for sig Rigtige ikke dermed lod sig forene. Forøvrigt behøver jeg ikke at paavise, hvorledes man i alt Fald kunde komme ud af denne Banskkelighed; jeg vil kun tillade mig at henvise til den af den ærede Indenrigsminister i sin Tid for